

Garaj

AMERİKAN EFSANESİ

ABD'İN DÜNYAYI YÖNETME FELSEFESİ

AMERİKAN EFSANESİ
ABD'nin Dünyayı Yönetme Felsefesi

Roger Garaudy

Çeviren: Cemal Aydın

AMERİKAN SİYASETİNİN KURUCU EFSANELERİ

Sömürgecilik, sistemli olarak tanımadığı ve binlerce yıldır oraları şenlendiren parlak medeniyetleri yıkıp yok ettiği için “Yeni Dünya” adı verilen o kıtanın Güney yarımı, Christophe Colomb’un gelişinin ardından Amerika’ya ilk papaz olarak gönderilen ve daha sonra piskopos rütbesine yükseltilen Bartolome de las Casas’ın “Kızılderililerin İmhası*” kitabında “*Barbarlık Avrupa’dan gelmiştir*” şeklinde ifade ettiği gibi, daha önce de tıpkı şimdiki gibi yıkımlar görmüştü.

Sömürgecilik Kuzey Amerika’ya, Meksika’nın ötelilerine, yeni bir şekil altında girdi. Baskı ve zulümlerden kaçan Kalvinizm-Püritenizm** mezhepli bir İngiliz göçmen grubu 1620’de Massachussetts’e ayak bastığında, asıl görevlerinin yeni bir dünya kurmak olduğunu düşünüyorlardı. İki asır sonra Amerika Birleşik Devletleri’nin kurucuları olan bu

* Türkçe çevirisi, Şûle Yayınları, İst.

** Kalvinizm: Calvin (1509 – 1554) tarafından yorumlanan Hristiyanlık akidesi; Püritenizm: Calvin’den de etkilenen ve eğlencelere sırt dönüp sıkı dindarca yaşamaya önem veren ve kendileri gibi olmayanları hor gören kimselerin mezhebi. (Çev.)

sömürgeci yerleşimciler, hiçbir tarihî geçmişlerinin olmadığı bir memlekete iyice yerleşip kök salarken bir de kendileri için bir efsane uydurdular: Onların İngiltere'den göçleri, Kutsal Kitab'a dayalı yeni bir "Çıkış*" idi. Amerika, Allah'ın hükümrancılığını tesis etmek için "Vadedilmiş Toprak**"tı. Kızılderilileri avlamayı ve yerli halkın topraklarını çalmayı haklı göstermek için hep bu ilâhî görevi ileri sürdüler ve Yeşu Peygamber'in Kitabı Mukaddes'te anlatılan örneğini ve onun "kutsal imha hareketlerini***" esas aldılar. Nitekim onlardan biri aynen şöyle yazmıştı: "Allah'ın yerleşimcileri savaşa çağırdığı aşikârdır... Kuvvetle muhtemeldir ki Kızılderililer de, İsrail'e karşı birlik kuran eski Amerika ve Filistin kabilelerinin benzerleridir." Truman Nelson, "The puritans of Massachusetts: From Egypt to the Promise Land / Massachusetts Püritenleri: Mısır'dan Vadedilmiş Topraklara." (Judaizm, c. XVI, 2, 1967). "Vadedilmiş Toprak" işte o andan itibaren "fethedilmiş toprak" anlamına gelmeye başladı. Bu soygun ve katliam uygulaması onların dinî anlayışıyla çelişmiyordu, çünkü zafer kazanmak kadar zenginleşmek de onlara göre ilâhî lütfun bir işaretiydi.

Bu insanlar İngiltere'den bağımsızlıklarını ilân ettikleri sırada, ABD'nin kurucusu George Washington, Başkan olarak yaptığı ilk konuşmasında, Amerikan siyasetinin gü-

* Kitabı Mukaddes'in ilk beş temel kitabının ikincisi. Hz. Musa'nın Firavun'la mücadelesini ve özellikle İsrailoğullarının Mısır'dan "Çıkış"ını ve Sina'ya göçünü anlatır. (Çev.)

** Tıpkı Yahudilere Nil'den Fırat'a kadar olan yerlerin vadedilmesi gibi. (Çev.)

*** Kitabı Mukaddes'in Türkçesinin Yeşu bölümünde, Yeşu önderliğindeki Yahudilerin birçok şehirleri aldıkları, halkını katliama tâbi tuttıkları, çok kan döktükleri, yer ve kişi adları da verilerek uzun uzun anlatılır. Ayrıca Yeşu'nun şu ifadesi birkaç defa tekrarlanır: "Sizin için cenk eden Allahınız Rabdir." (Çev.)

nümüne kadar devam edip gelecek olan ana prensibinin en mükemmel formülünü vermişti: “İnsanların işlerine yön veren o görünmez ele hiçbir halk, Amerika Birleşik Devletleri halkından daha fazla şükretmek ve ibadet etmekle yükümlü değildir. Millî bağımsızlık yolunda Amerika Birleşik Devletleri’ne atılan her adım, ilâhî müdahalenin damgasını taşıyor görünmektedir.”

“Görünmez el”, Adam Smith*’in kendi iktisat teorisini parlak bir şekilde tamamlamak için bulduğu bir tabirdir. Buna göre, eğer her fert kendi şahsî menfaati peşinde koşarsa, genel menfaat gerçekleşmiş olur. Bir “görünmez el” bu ahengi gerçekleştirir.

Washington, bu “görünmez el”de ferdi menfaatler ile genel menfaat arasındaki ahengin temel kanunuyla beraber Allah’ın lütuflukâr bir müdahalesini de görmektedir.

Halefi John Adams 1765’te şunları yazıyordu: “Ben Amerika’nın kuruluşunu, insanlığın hâlâ köleliğe mahkûm durumda bulunan kısmını hürriyete kavuşturmak ve aydınlatmak üzere tasarlanmış, bir ilâhî inayetin eseri olarak görelmişimdir.” 19. yüzyılda ise Herman Melville şöyle diyordu: “Biz Amerikalılar, özel bir halkız, seçkin bir halkız, zamanımızın İsrailoğullarıyız; hürriyetlerin (kutsal) sandığını bizler taşıyoruz.” (America as a civilization / Bir Medeniyet Olarak Amerika, s. 893)

Günümüze kadar bu iman esası ile o imanı temellendirenin yâd edilegelmesi manidardır: Her doların üzerinde

* Adam Smith (1723-1790), “Milletlerin Zenginliği” (An Inquiry into the nature and causes of the wealth of nation) kitabıyla iktisat teorisini kuran İskoçyalı iktisatçı. (Çev.)

Washington'un resmi ile şu şaşırtıcı slogan yan yana basılmaktadır: "IN GOD WE TRUST" (Biz Allah'a güveniriz).

Bu durum artık "*seçilmiş halk*"ın yeni siyasetinin değişmez genel eğilimi olacaktır: *Allah ve dolar iktidarın iki memesidir.*

Washington'dan sonra Amerika Birleşik Devletleri başkanlığına gelen John Adams şu iddiasını açıkça savunur: "*Amerika, insanın kendi kimlik ve kişiliğine kavuşacağı mekân olması için Yüce Allah tarafından yaratılmıştır.*" (Autobiographie, c. I, s. 282).

Amerika federasyonunun, din adamı Dana gibi ilk teorisyenleri, Yeni Devlet'in bu ilâhî yönüne sık sık vurgu yapmışlardır: "*Kesinlikle Yüce Allah tarafından kurulmuş ilk hükûmet şekli İbranîlerinkidir. Bu hükûmet, başında Yehova'nın bulunduğu birleşik bir cumhuriyetti.*" (Dana, Sermons / Vaazlar, s. 17).

Amerika Birleşik Devletleri'nin üçüncü Başkanı Jefferson da kendi halkının "Allah'ın seçilmiş halkı" olduğunu ilân edecektir (Virjinya eyaleti üzerine notlar. Bölüm 19).

Başkan Nixon da, tıpkı iki asır önceki gibi, şöyle diyecektir: "*Allah, Amerika'yla birlikte. Allah, Amerika'nın dünyayı yönetmesini istiyor.*"

Başkalarının sırtından geçinmelerini haklı göstermek için bütün Amerikan Başkanları aynı lâfları edeceklerdir.

Dile getirdikleri bu inanç ifadesi ile bilfiil uygulamaları arasındaki tezat, Amerikan siyasetinin değişmez bir esasıdır. Meselâ McKinley, Filipinleri "*yükseltmek, medenîleştirmek ve Hristiyanlaştırmak*" için oraları fethetmeye çalışıyordu.

Pek çoğu arasından işte bir örnek: 1912’de, Meksika’yı istilâ eden Başkan Taft* şu beyanatı veriyordu: “Meksika hükûmeti İsrail’de bir Tanrı bulunduğunu ve ona itaat etmenin bir vazife olduğunu anlayıncaya kadar, halkımızı ve onun Meksika’daki mülklerini korumaya mecburum.”

Kendisini yöneten oligarşilere göre, Amerika hep ilâhî inayetin silâhlı kolu olarak kaldığı için, Washington’dan Clinton’a söylem hiç değişmedi.

Vietnam savaşının en civcivli zamanında New York Başpiskoposu Kardinal Spellman, “Amerika’ya ve Allah’a inanan” bütün kimseler adına konuşmak üzere Saygon’a gidiyor ve Vietnam’da katliam yapanlara “Sizler (Hazreti) İsa’nın askerlerisiniz!” diyordu.

Hem hükûmetlerin sübvansiyonları, hem de devletin dış ülkelere silâh satımı için araştırma ve savaş sanayiini geliştirmeyi finanse etmesi sayesinde, aşırı silâhlanma ve silâh ticareti, ülke ihracatının en parlak sektörü hâline gelmiştir. Amerika Birleşik Devletleri’nin “ekonomik refahının” en etkili dayanağı olan bu aşırı silâhlanma ve silâh ticaretini haklı çıkarmak için, bugün bile, Pentagon’un (ABD Savunma Bakanlığının) ideoloğu Samuel Huntington, “Medeniyetler Çatışması” kitabında, ABD’nin aslında dünya hegemonyası kurma gayesi güden böylesi projelerini “Yahudi-Hristiyan medeniyetini İslâm-Konfüçyüs gizli ittifakı” ile karşı karşıya getirerek dinî bir haçlı seferi kılığına sokup tanınmaz hâle getirmektedir.

Politikacılar, medya ve onların elebaşları, bu efsanelere tarihî gerçekler elbisesi giydirerek halkı uyutma görevini

* William Howard Taft, 1909-1913 yılları arasında ABD başkanlığı yapmış bir siyasetçidir (Çev.)

üstleniyorlar. Ve bu, ta başlangıçtan beri böyle sürüp geliyor. Amerikan siyasetinin ilk ve en kavrayışlı analistlerinden biri olan Tocqueville çok önceden şu notu düşüyordu: “Bütün Amerikalıların kendi dinlerine inanıp inanmadıklarını bilmiyorum, fakat onların cumhuriyet kurumlarının ayakta kalması için dinin zorunlu olduğuna inandıklarından eminim.” Ve ilâve ediyordu: “Bazıları Hristiyan dogmalarına inandıkları için, diğerleri ise onlara inanmaz görünmekten korktukları için bunları dile getiriyorlar. ... Amerika Birleşik Devletleri'nde egemen olan dinî olandır, o yüzden de ikiyüzlülüğün ortak olması gerekir.”

Alexis de Tocqueville, 1840'ta kaleme aldığı “La démocratie en Amérique / Amerika'da Demokrasi” kitabında bu törelere bağlılığı ve baş eğişi daha o zaman gözler önüne sermişti: “Ben Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kadar az düşünme ve tartışma hürriyeti olan başka bir ülke tanımıyorum.”

1858'de, ender muhaliflerden biri olan (Walden ya da Ormanda Hayat'ın yazarı) Henry David Thoreau şunları kaleme alıyordu: “Basın hürriyetini kontrol etmek için kimsenin kanuna ihtiyacı yok. Bunu kendi kendisine yapıyor zaten, hem de fazlasıyla. İfade edilebilecek şeylerle ilgili bir mutabakata varmış olan bu topluluk, kendiliğinden bazı esaslar belirlemiş ve bunlardan sapan herhangi bir kişiyi aforoz etmeyi üstü örtülü olarak karara bağlamıştır. Öyle ki bin kişide bir kişi bile farklı bir şey söylemeye cesaret edemez.” Yöneticileri Amerikan vesayetini kabul etmiş ülkelerde bugün “tekçi düşünce” adı verilen şartlandırma ve kamuoyunu yönlendirme, gerçek “Amerikanlık”ın özelliklerinden biridir.

Mac Carthysme (Makkartizm), ortalığı kasıp kavurmak için 1952'de McCarthy'inin gelmesini pek de öyle bekleme-

di. McCarthy, atom enerjisi araştırmalarının öncülerinden biri olan Oppenheimer gibi ülkenin en saygıdeğer entelektüelleri arasında bile, bizzat Amerika içinde, “*unamerican*” (Amerikalı karşıtlığı veya Amerikalı olmayan) faaliyetleri izletmek suretiyle buna sadece “anti-amerikancılık” etiketini takmış oldu o kadar.

ABD’nin zirvelerde olduğu bir dönemde ortaya çıkarılan ve Amerikancılığın zıt kutbu olan bu anti-amerikancılık, ta ilk zamanlardaki engizisyoncu o aşırı dindarlığın (püritanizmin) modern bir şekli idi. Nitekim Tocqueville’in bize naklettiğine göre, Connecticut’un kanun yapıcıları, 1640-1650 yıllarında, “*kutsal kitaplar*”dan çıkarılmış řu ceza yasasını yürürlüğe koyuyorlardı: “*Her kim ki Rab’dan başka bir ilâha tapacak olursa idam edilecektir.*”

Temel farklılık şudur ki, bugün aynı ilâha, başka “değerler”i daha doğrusu ticarî olanın dışındaki değerlerin yokluğunu savunmak için, yani (ticaret) hürriyeti veya (oligarşilerin en son kaygısı olan) “*insan hakları*” için ibadet edilmektedir.

Bütün siyasetlerin en kanlısı olan Amerikan siyasetinin ilk efsanesi işte bu bizler “*seçilmiş halkız*” efsanesidir. Bu efsane, üstün ırklar ve aşağı ırklar arasında bir hiyerarşi kurarak, bütün milliyetçi ve sömürgeci zulümleri mazur göstermeye yarar. Bu efsaneden hareketle (diğer milletlere) hükmetme “*hakkı*”nın ancak kendilerinde olduğunu savunurlar. Ayrıca, o (iddia ettikleri) Allah tarafından görevlendirildikleri bahanesiyle, kendilerini sadece insan iradesiyle ortaya konmuş olan her türlü milletlerarası kanunun (meselâ Birleşmiş Milletler kararlarının) üzerinde görürler. (İsrail devleti, Birleşmiş Milletler’in İsrail devleti ile ilgili ilk kararına “paçavra” –tabir Ben Gourion’a aittir nazarıyla bakıyordu.

O karar, bu devleti kuran ve sınırlarını belirleyen karardı. ABD de Yugoslavya'ya karşı savaş açarken hem halkların egemenliğine dair milletlerarası kanunu çiğnemiş hem de BM'nin kararına gerek görmemişti.)

Bu “*seçkin halk*” iddiasının Hitlerci yorumunun ne büyük zulümlere yol açtığı, dünya çapında bir egemenlik kurarak “*yeni bir adam*” yaratma görevini üstlenmiş “*seçkin Cermen halkı*”nın, “*Ârî ırk*”ın üstünlüğünün yüceltilmesine nasıl sürüklediği biliniyor. “*Allah tarafından seçilmişliği*” savunan böylesi bir iddiaya Rousseau şu çok sert cevabını veriyordu: “*O hâlde sizin ilâhınız bizim Allahımız değildir, diyeceğim ben o çömezlere. Zira kendisine tek bir halkı seçmekle işe başlayan bir ilâh, bütün insanların Allahı olamaz.*” (Emile, kitap 4)

***

Amerikancılığın ikinci esası, Bağımsızlık Bildirisi'nden ve bu bildirinin Washington'un tayin ettiği ilk maliye bakanı Alexandre Hamilton'un yorumundan doğan esastır.

Gerçekte Adam Smith'in bir müridi olan Hamilton, mülkiyetin insanın “*kutsal*” bir hakkı olduğunu ve “*görünmez bir el*” tarafından haberleri olmaksızın yönlendirilen kişisel menfaatlerin birbiriyle karşı karşıya geldikleri pazarda “*genel menfaat*”e dönüştüklerini düşünüyordu. Onun için de pazar, sosyal münasebetlerin tek düzenleyicisi oluyordu.

Hamilton, Smith'den sadece bir noktada ayrılır. O da devletin rolü meselesidir. Hamilton'a göre devlet, pazardaki rekabetin serbest işleyişinin zarurî olarak doğurduğu artan eşitsizlikleri hafifletmek için değil, aksine vergilerini hafifletmek ve kendilerine azamî yardımda veya kamu siparişinde

bulunmak suretiyle en rekabetçi teşebbüslerin destekçisi olmak için müdahale etmelidir.

Özellikle Merkez Bankası, kuvvetlilerle zayıflar arasındaki devamlı çatışmaya müdahale etme ihtimali bulunan her türlü demokratik kontrolden uzak tutularak özerk bir statüden yararlanmalıdır.

(George Washington emekliye ayrılırken millete yaptığı veda konuşmasında kendisine ilham kaynağı olacak kadar George Washington'a yakın olan) Hamilton'un doktrininin en dikkat çeken özelliklerinden biri, sistemin motor unsuru olarak rüşvetçiliğe / yolsuzluğa (corruption) üstün bir yer vermesidir. Çünkü rüşvetçilik, sistemin motoru olan kişisel çıkarı aramada önemli bir tahriktir.

Muzaffer “Amerikancılığın”, yani “pazar tek tanrıcılığının” günümüze kadar süregelen özelliği, pazar ekonomisinin zorunlu ve tabii varış noktası olan rüşvetçiliğin bu rolü, sistemin mantıkî, kaçınılmaz bir sonucu olarak kabul ediliyor.

Alain Cotta, “*Le capitalisme dans tous ses états / Bütün Yönleriyle Kapitalizm*” kitabında bu sistemin mantığını şöyle anlatır: “Rüşvetçiliğin yükselişi, finans ve medya faaliyetlerinin artmasından ayrılmaz. Enformasyon, her türden malî operasyonlar aracılığıyla –özellikle de birleşmeler, satın almalar ve borsada şirket hisselerini arz gibi yollarla bütün bir hayat boyunca sıkı çalışma pahasına elde edilmesi imkânsız bir serveti birkaç dakikada sağlama imkânı verdiğiğinde, böyle bir serveti satmak ve satın almak oldukça cazip bir hâl alır.” (Alain Cotta, *Le capitalisme dans tous ses états / Bütün Yönleriyle Kapitalizm*, Fayard Yayınları, 1991)

Yazar şunu da ekler: “Ticaret ekonomisi ancak bu otantik pazarın gelişmesiyle desteklenebilir... Velhâsıl rüşvetçilik, plâna benzer bir rol oynar.”

Noam Chomsky*, Amerika'nın “demokrasi”yi, yani “açık” toplumları savunma iddiasındaki dış politikasının temel hedefini mükemmel bir şekilde tarif etmiştir:

“ABD'nin dış politikası, içinde Amerikan şirketlerinin gelişip büyüebilecekleri milletlerarası bir düzen kurmak ve devam ettirmek için tasarlanmıştır. Bu, bir ‘açık toplumlar’ dünyası olacaktır. Açık toplumlar demek, verimli yatırımlara açık, ihracat pazarının yayılmasına ve sermaye transferine, ayrıca insanî ve maddî kaynakların Amerikan şirketleri ve onların yerel şubeleri tarafından sömürülmesine elverişli olan toplumlar demektir. Terimin gerçek anlamıyla ‘açık toplumlar’, ABD'nin ekonomik nüfuzuna ve siyâsî kontrolüne açık olan toplumlardır.”

***

“Amerikanlaştırma”nın belli başlı unsurları işte bunlardır.

1- Üzerinde Allah'ın cennetini gerçekleştirmek için dünyaya hükmetmenin “apaçık alın yazısını” kendisinde taşıyan “seçilmiş halk” olma kanaati.

2- Bu ilâhî seçimin işaretinin başarı ve zafer olduğuna kesin inanç. Bunun tezahürü ise zenginliktir. Bu sistemin başlangıcında yer alan Hamilton'un anlayışına göre de o zenginliğe ulaşmak için “kazananlar” tarafından hangi vasıtaların kullanıldığı önemli değildir.

* Chomsky'nin 11 Eylül saldırıları ve Amerika'nın tutumu ile ilgili görüşleri için kitabın sonundaki eklere bakınız. (Çev.)

3- Sosyal bir durumun ırk veya irsiyetten kaynaklanan başlangıçtaki eşitsizlikleri, en güçlülere en zayıfları ezme imkânı vermek için “*serbest mübadele*”yi oyunun en etkili kuralı hâline getirir.

4- Bundan da, Schlesinger’in ifadesiyle, ticarete başa-rınının “*ahlâkî bir davranış*” olduğu ve “*kazananlar*”ın, özellikle en fazla kazananların bu sistemde takdis edilmeseler bile taltif edilmeleri gerektiği neticesi çıkar. Nitekim John Rockefeller “*misyon*”unu şöyle dile getiriyordu: “*Bana bu serveti Allah vermiştir... Para kazanma gücü Allah’ın bir lütfudur... Bu lütfu mazhar olduğum için vazifemin daima daha fazla kazanmayı ve kazancımı vicdanımın emrettiği şekilde insanlık için harcamayı düşünüyorum.*”

Ferdî başarılarla olduğu gibi memleketin iktisadî za-ferlerinde de aynı dinî hava yayılır. Los Angeles’te, Mayıs 1981’de, Beyaz Saray’ın himayesinde düzenlenen, 300 şirket sahibinin bir araya geldiği “*İktisadî Kurtuluş ve Manevî Kurtuluş*” konulu bir “*seminer*”de, Hilton oteller zincirinin patronu Nelson Hunt diyordu ki: “*Ülkemiz için en önemli şey, manevî bir ortama sahip olmaktır. Böyle bir ortam bize, kazanabilecek durumda olduğumuz parayı kazanma imkânı verecektir.*” (Zikredildiği yer: *Les Américains / Amerikalılar*, Mazarine Yayınları, 1983)

Daha 1840’ta, ABD’nin ilk ve en basiretli gözlemcisi Tocqueville, “*La démocratie en Amérique / Amerika’da Demokrasi*” kitabında, doğmakta olan devlette o zamanki bu işleyişi şöyle tahlil ediyordu: “*Para aşkının insanların kalbinde böylesine büyük bir yer tuttuğu başka bir halk tanımıyorum.*” Ve ekliyordu: “*Maceracılar ve spekülâtör kalabalığından oluşan bir halk.*” Bu ifade, bir halkın ırkçı bir gözle değerlendirilmesi değil, aksine bir millet olmaktan

ziyade, Tocqueville'in söylediği gibi, ortak bir tarihleri ve kültürleri olmayan bir göçmenler “yığıını” olan bir “millet”in doğuşunun tarihî şartlarının apaçık bir gözlemi idi.

Menşeleri ne olursa olsun bu insanlar, büyük çoğunluğu itibarıyla, iş bulmak ve para kazanmak için gelmişlerdi.

İrlandalı veya İtalyan, Meksikalı veya Çinli olan bu insanları bir araya getiren tek bağ, kendilerini işe alan bir firmada çalışanları birbirine bağlayan bağ ne ise, o idi.

Hiçbir yerli kültür (asıl yerli halk dışlandığı için), böyle köklerinden kopmuş bir yığıına müşterek bir manevî hedef veremezdi.

(“Allah tarafından seçilmiş olma” ve “apaçık alınyazısı” efsaneleri gibi) kurucu efsanelerle maskelenmiş olsa bile, ta başlangıcından itibaren ABD, sırf ekonomik ve teknolojik rasyonaliteye göre düzenlenmiş bir örgütlenmedir. Fert bu örgüte, üretici veya tüketici, tarla açıcı ve spekülâtör, toprağı, petrolü veya altını sahiplenmede bütün diğer insanlara rakip soyguncu olarak katılır. Bunları yaparken de ferdin tek gayesi, eşyayı satın alma gücünü miktar bakımından alabildiğince artırmak ve rüşvetçiliğe öncelik veren Hamilton dogması uyarınca, icabında bunu insanlara rüşvet vererek gerçekleştirmektir. Nihaî gaye ve hayatın anlamı üzerindeki her türlü tefekküre bu sistemde kesinlikle yer yoktur ve bunlar ancak çok küçük bir azınlığa has özel bir mesele olarak kalır. Yine de bu çok küçük bir azınlık, Yeni Darvinci bir evrenin manevî boşluğunun doğurduğu ortama kahramanca direnmektedir. Yeni Darvinci evrene gelince, bu görüş, en parlak taraftarlarından birinin “pazarın ilâhî kanunları” adını verdiği şeye dayanmaktadır. (Edward N.

Luttwak, *Le Turbo Capitalisme / Turbo Kapitalizm*, Odile Jacob Yayınları, 1999, s.94)

Güç ve zenginliğin ötesinde asıl o gaye yokluğu, sistemin sadece temel bir özelliği değildir, sistemin varlığını devam ettirebilmesinin de bir şartıdır.

Luttwak, oldukça açık yüreklilik ve alaycılıkla hatırlatır ki, savunduğu (ve kapitalizmin gelişmesinin en son noktası olan) rejimde, “*Kişinin tabiiliğinin kaybı bir bakıma kastidir. Şuurun kasıtlı olarak uyurgezer bir yaşantıya terk edilmesi, geriye kalan tek tercihtir. Üstün nitelikli girişimciler, ön plândaki siyasetçiler ve diğer kazananlar için böylesi bir yaşantı bir başarı garantisidir, zira onlar nihaî gayeleri düşünecek olurlarsa, kendi mahiyetlerini bozarlar... Turbo kapitalizm, pazarlar fethetmekle yetinmez, pazar kuşatmasını insanî faaliyetin bütün alanlarına yayar.*” (adı geçen eser s. 285) Misal olarak da, pazarın icapları yüzünden nihaî gayelerinden tamamen uzaklaşmış “*güzel sanatlar, edebiyat ve spor*”u gösteriyor: “(bunlar) ödeme yapabilecek bir halkın veya sponsorların dikkatini çekmek... kârı azamîye yükseltecek bir gösteri olmak zorundadır”. (A.g.e, s. 287)

Tam anlamıyla insanî veya ilâhî her türlü gayeden yoksunluk, bugün dünyaya egemen olan “Amerikancılık”ın en göze batan niteliğidir: Araçlarla amaçlar birbirine karışmış, “niçin”in yerini “nasıl” almıştır. Bütün gayelerin yerine geçen bir vasıta olarak para, din hâline gelmiştir.

Bu hastalık (yani Amerikancılık) dünyayı istilâ etmiştir. “Antiamerikancılık” ise, bu hastalığa karşı bir mücadeledir. Biz bu hastalıktan kendisi de kurban durumuna düşmüş ve para babaları, siyasetçiler, askerler oligarşilerinin kurbanı olmuş Amerikan halkını da şifaya kavuşturmak zorundayız.

Bu oligarşiler o halka bu gayesiz hayatları, bu anlamsız siyaset ve tarihi dayatıyorlar, tıpkı bütün dünyaya dayatmaya çalıştıkları gibi.

Amerikancılığın en önemli dogması olan “pazar tek tanrıcılığı”nın şümüllü bir tarifi, (tabi bu, ekonomi politiğın eğitimi konusundadır, fakat kültürün bütün sahaları için de geçerli bir tarifdir) iktisatçı Michel Albert tarafından “Capitalisme contre capitalisme / Kapitalizme Karşı Kapitalizm”, (Seuil Yayınları, 1993, s. 230) adlı kitabında verilmiştir: “Felsefi meseleyi gayecilikten boşaltıp uzaklaştırmak, kat’i bir zorunluluktur.”

***

Amerikancılığın Tekvin’ini (Doğuş’unu) araştırırken, Amerika Birleşik Devletleri’nin, bağımsızlığını ilân etmeden önce bir sömürge olduğunu unutmamalıyız. “Üstün ırk”ın, yani oraya gelip yerleşen sömürgecinin temel ırkçılığının içinde taşıdığı o bütün hususları da...

Aksi takdirde, sistemin temel çelişkinini anlayamayız. Yani bu sistem, “Beyaz ırk” lehinde mücerret evrensellik ilânları yaparken, niçin başkasını, Kızılderilileri veya özellikle de siyahîleri reddettiğini.

Zaten o yüzden, ekonomik “yarış”ın daha kalkış noktasında köklü bir eşitsizlik vardır.

Her şeyden önce, 1790 sayımlarına göre, -her türlü medenî haklardan dışlanmışsiyahî köleler, 4 milyonluk nüfusun yüzde 17’sini oluşturur. Beyazlar arasında, sadece bir tek misal verecek olursak, Boston’da, nüfusun en zengin yüzde 10’u, (siyahî köleler dışındaki) yoksul işçiler ve